

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІНДОВКІЛЛЯ)**

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15,
факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@mepr.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

на № 21/17-03-199 від 17.03.2021

**Народному депутату України
Михайлу ЦИМБАЛЮКУ**

**Про внесення змін до Бюджетного
кодексу України у частині сплати
екологічного податку**

Шановний Михайле Михайловичу!

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України на виконання доручення Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 29.03.2021 № 12936/1/1-21 до листа Голови Верховної Ради України від 19.03.21 № 11/10-500 опрацювало питання, порушені у Вашому депутатському запиті, щодо цільового забезпечення використання коштів на здійснення природоохоронних заходів та інформує.

У світі загальновизнано, що кошти від сплати екологічного податку, зокрема за викиди забруднюючих речовин, у тому числі за викиди двоокису вуглецю, в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти і за розміщення відходів (далі – екологічний податок), є цільовими і повинні спрямовуватися виключно на фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів. Проте щороку, починаючи з 2015 року, змінюється співвідношення зарахування екологічного податку між державним і місцевими бюджетами та збільшується його відсоток зарахування до загального фонду державного бюджету, що дає можливість використовувати ці кошти на неприродоохоронні цілі. Також у результаті таких змін зменшилися надходження екологічного податку до спеціального фонду місцевих бюджетів, у першу чергу, обласних бюджетів.

Зважаючи на зазначене, Міндовкілля поділяє Вашу стурбованість і стурбованість місцевих громад Львівської області щодо зменшення фінансових можливостей спеціального фонду обласних бюджетів, незначних надходжень до спеціального фонду бюджетів нижчих рівнів, а також відсутності фінансової підтримки природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів із загального фонду

державного бюджету, що призводить до поглиблення та загострення проблем навколишнього природного середовища.

Ураховуючи зазначене вище, Міндовкілля організовано роботу, метою якої є отримання щоквартально актуальної інформації від місцевих органів виконавчої влади про планування та здійснення природоохоронних заходів в областях за рахунок фактичних надходжень коштів від сплати екологічного податку та інших екологічних платежів, які згідно з Бюджетним кодексом України зараховуються до спеціального фонду місцевих бюджетів. Наявність такої інформації дає можливість оцінювати стан використання коштів спеціального фонду місцевих бюджетів на реалізацію природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів та враховувати її, зокрема, під час підготовки відповідних пропозицій до Бюджетного кодексу України у частині порядку зарахування екологічного податку.

Так, за інформацією Держказначейства, фактичні надходження до спеціального фонду місцевих бюджетів коштів від сплати екологічного податку та інших екологічних платежів у 2020 році становили у загальній сумі 2 157 360,84 тис. гривень. При цьому на підставі даних місцевих облдержадміністрацій, які узагальнюють інформацію у регіоні, за підсумками 2020 року утворився залишок коштів спеціального фонду місцевих бюджетів на кінець бюджетного періоду у загальній сумі 1 414 591,66 тис. грн (за винятком інформації Вінницької, Львівської та Харківської облдержадміністрацій, які її не надали).

Необхідно зазначити, що утворення залишків коштів спеціального фонду місцевих бюджетів на кінець бюджетного періоду почалося з 2015 року, коли відбулося порушення стабільності зарахування екологічного податку, який замість спеціального фонду зараховували до загального фонду державного і місцевих бюджетів, а також з року в рік змінювалося співвідношення зарахування податку між державним і місцевими бюджетами. Такі зміни негативно вплинули і на сьогодні продовжують впливати на планування та фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів. До причин утворення залишку коштів спеціального фонду місцевих бюджетів на кінець бюджетного періоду необхідно віднести і недостатність коштів, зокрема, які надходять до спеціального фонду відповідного бюджету місцевого самоврядування згідно з розподілом, а також встановлені Податковим кодексом України строки сплати податкових зобов'язань з екологічного податку. Відповідно до Податкового кодексу України базовим податковим (звітним) періодом є календарний квартал. Для складання та подання податкових декларацій до контролюючих органів платникам податку відведено 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, для сплати податку – ще додатково 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації. Так, за третій квартал поточного року кошти від сплати екологічного податку надходять до відповідних бюджетів у кінці листопада, що унеможлиблює їх використання до кінця поточного року з дотриманням вимог і процедур закупівель.

При цьому, незважаючи на всі негативні причини, важливим залишається відповідальність місцевих органів виконавчої влади і місцевого самоврядування під час планування та фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів за рахунок спеціального фонду місцевих бюджетів, зокрема за рахунок надходження коштів від сплати екологічного податку.

Разом з тим необхідно зазначити, що одним із принципів бюджетної системи України відповідно до пункту 3 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу України є принцип самостійності, згідно з яким Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети.

Вважаємо, що на сьогодні місцевим органам виконавчої влади і місцевого самоврядування необхідно посилити відповідальність під час планування та фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів для того, щоб уникнути перепон на шляху створення у складі спеціального фонду Державного бюджету України Державного фонду охорони навколишнього природного середовища.

Екологічний податок виконує переважно фіскальну, а не стимулюючу функцію. Відповідно і суб'єкти господарювання не зацікавлені в здійсненні природоохоронних заходів. На сьогодні екологічний податок належить до витрат підприємства, тобто фактично сплачений податок закладається в ціну продукції і переноситься на кінцевого споживача. У цих умовах будь-яке підвищення ставок екологічного податку, певною мірою, ставатиме відчутним фінансовим тягарем для кінцевого споживача товарів, робіт і послуг.

Міністерство з початку зарахування екологічного податку до загального фонду державного бюджету веде послідовну роботу зі внесення змін до Бюджетного кодексу України з метою створення стабільного джерела фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів за рахунок цільового використання коштів від сплати екологічного податку. Упродовж 2018-2019 років у Верховній Раді України VIII скликання були зареєстровані законопроекти для врегулювання питання зарахування екологічного податку до спеціального фонду державного бюджету для їх цільового спрямування на природоохоронні заходи, а саме: «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей розподілу екологічного податку» (реєстр. № 8067 від 27.02.2018), «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу екологічного податку» (реєстр. № 9381-1 від 20.12.2018), «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо заходів з забезпечення екологічної безпеки та охорони довкілля» (реєстр. № 10147-1 від 27.03.2019). Міністерство підтримало зазначені вище законопроекти, у разі прийняття яких

кошти від сплати екологічного податку використовувалися б за цільовим призначенням.

На сьогодні актуальним залишається внесення змін до Бюджетного кодексу України та виділення окремою статтею у складі спеціального фонду Державного бюджету України Державного фонду охорони навколишнього природного середовища. Створення у складі спеціального фонду Державного бюджету України Державного фонду охорони навколишнього природного середовища буде позитивним зрушенням на шляху створення сталої та ефективної системи фінансування природоохоронної діяльності. Такі зміни дали б можливість удосконалювати економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища, зокрема щодо встановлення ставок екологічного податку, наприклад на потенційно-шкідливу продукцію (пластикові тару та упаковку, окремі види електронного обладнання, хімічні джерела струму, шини, мастила (оливи), пестициди та інше).

Крім того, вважаємо раціональною пропозицію щодо необхідності змінити співвідношення зарахування екологічного податку між спеціальним фондом державного і місцевих бюджетів. Ураховуючи досвід попередніх періодів, найбільш раціональним було зарахування до спеціального фонду державного бюджету, Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, 30 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку за радіоактивні відходи) і 100 відсотків екологічного податку, що справляється за викиди двоокису вуглецю. Відповідно до спеціального фонду місцевих бюджетів – 70 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку за радіоактивні відходи), з них 50 відсотків до обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим.

Такі зміни до Бюджетного кодексу України повинні будуть зміцнити державну і регіональну екологічну політику щодо забезпечення фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів, зокрема державну екологічну політику, шляхом вирішення невідкладних екологічних проблем на загальнодержавному рівні.

Ураховуючи зазначене вище, Міндовкілля здійснюватиме заходи щодо розроблення необхідного законопроекту про внесення змін до Бюджетного кодексу України з метою створення стабільного джерела фінансування природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів за рахунок цільового використання коштів від сплати екологічного податку.

З повагою

Міністр

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

463203

Кореспонденти Абрамовський Р. Р. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (всього 1)
Вид документа Відповідь на депутатський запит
Вих. № та дата кореспондента № ДСК 25/1-17/6839-21 від 05.04.2021
Реєстр. № та дата реєстрації 116766 від 05.04.2021
Арк./прим. 4/1
Стислий зміст НА №11/10-500 Про розгляд запиту народного депутата України Цимбалюка М. М. від 17.03.2021 № 21/17-03-199 щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України у частині сплати екологічного податку

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис